UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Tredecimus: papa h[...]z iurisdictione[m] vniuersale[m] in toto mu[n]do in spu[...]alibus [et] te[m]poralib[us]: licet iurisdictione[m] te[m]porale[m] p[ro] principes mu[n]di/ [et] alis suos ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

vos volūtatē implere veſtre matris ꝛc.ꝑceptis apł'icis/
nō dura ſupbia reſiſtāt:ſed ꝑ obedientiā q̄ a ſctā romana
eccl'ia ꝛ apl'ica authoritate iuſſa ſūt/ſalutifere impleant.
ꝛ infra.Cui⁹ authoritatis ſanctionem in oib⁹ oēs teneāt
ſacerdotes:q̄ noluerint ab apl'ice petre ſup quā chriſtus
vniuerſalē fundauit eccleſiā ſoliditate diuelli.xix.diſt.ita
dn̄s.ibi:vt exorte ſe miniſterij intelligeret eſſe diuini:q̄ au/
ſus fuiſſet a petre ſoliditate recedere.xxij.diſ.c.j.ibi:Fidē
q̄ppe violat q̄ aduerſus illā agit q̄ eſt mater fidei.ꝛ illi cō/
tumax inuenit:q̄ eā cūctis eccleſijs ꝓtuliſſe cognoſcit.fa/
ciūt ad hoc.ex de treiu.ego.N.lxiij.diſt.tibi domino.

Articulus Octauus. A

Octauus ar. Et ꝙ di/

gnitas vel iuriſdictio vel poteſtas non pec/
cat:etſi iudex vel ꝑlat⁹ in ea reſidēs ſicut hō
peccare valeat. Et h̄ iō: q: ois iuriſdictio et
dignitas de ſe bona eſt:ꝛ a deo eſt.Ad Rom.xiij.ibi in ꝑn
cipio.Omis aīa poteſtatib⁹ ſublimiorib⁹ ſubdita ſit. Nō
eſt em̄ poteſtas niſi a deo.q̄ aūt a deo ſunt ordinata ſunt.
ꝛ infra.dei miniſter eſt tibi i bonū.ad hec.xi.q.iij.q̄ reſiſtit
xxvi.q.v.nec mirū.vltra colūnā/ibi:Nec poteſtas iō inmū/
dis ſpiritib⁹ dat.xxiij.q.v.prodeſt.ꝛ.c.nō ſolū.ex de maio.
ꝛ obe.ſolite.ex de cenſi.ois.qd̄ aūt in ſe ſanctū ꝛ bonū eſt:
ꝑ malū miniſtrū corrūpi nō pōt.xv.q.ſi.c.vlti.qd̄ incipit/
ſciſcitātibus.ex de coha.cle.veſtra.vn̄ ꝛ rōne iuriſdictio/
nis que bona eſt:malis etiā ꝑlatis dn̄s ꝑcipit obediri.j.q.
j.nō quales.ibi:Ergo imperator cōſidera ſi illos dixit au/
diēdos q̄ ſupra cathedrā moyſi ſedebāt: quāto potius q̄
ſup cathedrā petri reſidēt:exiſtimas obaudiēdos:op.fa/
cit.xix.diſt.ſcdm. Articulus Nonus A

Nonus Ar. Et quod

ſacramenta ꝑ malos ꝑlatos nō ꝑciſos ab ec/
cleſia:nedū ꝑ bonos cū effectu ꝛ fructu ve/
raciter cōferunt.j.q.j.ſicut chriſt⁹.c.intra.cū
alijs ſeq̄n.vſq3 ad.§.ſed obijcit.maxime in.c.dn̄s declara/
uit. ꝛ ꝑ.c. ſciſcitātib⁹.xv.q.vi.de con.di.ij.vtrū.j.q.j.qd̄ q̄dē
dn̄s declarauit.c.multi.xix.di.c.ij.videndū in prima parte
arti.lxvj.in principio. Articulus Decimus A

Decimus ar. Et ꝙ ois

iuriſdictio ꝑ ꝑlatos toleratos ab eccl'ia/ve/
raciter exercet.xv.q.ſi.ſciſcitātib⁹.j.q.j.ꝑphe/
tauit.iij.q.vij.§.ſi.q̄ incipit.ſ3 obijcit.vbi de h̄
Articulus Undecimus A

Undecimus Arti. Et

qd̄ vna eſt eccl'ia ſemꝑ: ꝛ diuiſa eſſe nō pōt.
ex de ſumma tri.c.j.§.vna.xxiiij.q.j.loquit.c.
oibus.c.qm̄ vetus.c.q̄ dignior.c.ſchiſma.cū
ſi.Et in ſymbolo niceno.et vnā ſanctā catholicā eccleſiā.
xxvj.di.c.acutius.de cōſe.di.iiij.prima.c.eſt veritas.ꝛ.di.j.
eccleſia.ꝛ in extrauaganti bonifacij quā expono inferius
parte.j.arti.vj.vnā ſanctā catholicā.vij.q.j.nouatianus.

Articulus Duodecimus A

Duodecimus ar. Et

ꝙ vn⁹ dei vicarius eſt in terris:q̄ eſt caput ec
cleſie loco chriſti.vij.q.j.fact⁹ eſt.ibi:quū fa/
biani locus.i.quū loc⁹ petri ꝛ gradus cathe
dre ſacerdotalis vacaret:q̄ occupato.glo.i.canonice ſum
pto.adde ꝛ poſſeſſo.ꝛ de dei voluntate atq3 oim noſtrorū
cōſenſione cōfirmato:q̄ſq̄s iā eps fieri voluerit foris fiat
neceſſe eſt/nec habet eccleſiaſticā ordinationē q̄ eccl'ie nō
tenet vnitatem:ꝛ infra.profanus eſt/foris eſt/alienus eſt.
B Et quū poſt primū eſſe non poſſit q̄ſq̄s poſt vnū:q̄
ſolus eſſe debet:fact⁹ eſt iā nō ſcd̄s ille/ſ3 nullus eſt.ꝛ.c.no
uatian⁹.ibi:ꝛ quū ſit a chriſto vna eccl'ia ꝑ totū mūdū in
multa mēbra diuiſa. Itē epatus vnus.ꝛ.j.Ille poſt dei tra

ditionē.poſt ꝯnexā ꝛ vbiq3 ꝯiūctā catholice eccl'ie vnita/
te:humanā.i.carnalē ꝛ diuiſam conat eccleſiā facere.ꝛ.j.
Neſciēs ſchiſmaticos ſemꝑ inter initia feruere:incremen
ta vo h̄re nō poſſe:nec augere qd̄ illicite ceperint/ſ3 ſtati
cū praua ſua emulatiōe deficere.q̄ duo.c.optime ꝛ valide
ꝑcutiunt caput draconis petri de corbaria itruſi ſchiſma/
tici.ad idē ꝑ eūdē Cyprianū.xxiiij.q.j.di.didicim⁹.ibi:Ec/
cleſia vna eſt:que vna intus ꝛ extra eſſe nō poteſt.ſi enim
apud nouatianum eſt:apud Cornelium non fuit.Si vo
apud Cornelium non fuit:qui Fabiano epiſcopo legiti/
ma ordinatiōe ſucceſſit.ꝛ ifra.Nouatian⁹ in eccl'ia nō eſt
nec eps cōputari pōt:q̄ euāgelica ꝛ apl'ica traditiōe con/
tēpta/nemini ſuccedēs a ſeipſo ort⁹ eſt.h̄re namq3 aut te/
nere eccleſiā nō pōt:q̄ ordinat⁹ in eccl'ia nō eſt.ꝛ.c.puden
da.in ſi.vbi Gelaſius ꝛ Aug.aiūt.Quia ſi nullo mō pōt di/
ci eccl'ia in q̄ ſchiſma eſt:reſtat vt qm̄ eccl'ia nulla eſſe non
pōt:ea ſit quā in apl'ice ſedis ꝑ ſucceſſiones epoꝝ radice
ꝯſtitutā nullorū hoim malitia/etiā ſi nota/excludere poſ/
ſit:ſ3 ꝑ tpis rōne tolerāda iudicet:nec vllo mō valeat ex/
tinguere.q̄ etiā duo iſta capl'a corpus ꝑdicti petri corba/
rij tabidū deſtruūt ꝛ eneruāt.ꝛ.c.loquit.ibi:Ab vno inci/
pientē.ꝛ.j.diuiſionē vnitas nō capit.et in ſi.vnū tm̄ caput
eſt ꝛc.ad idem.xix.diſt.ita dn̄s.ex de elec.fundamēta.lib.
vj.xxj.diſt.quāuis. Articulus Tertiuſdecim⁹ A

Tertiuſdecimus Ar.

Et ꝙ iuriſdictionē habet vniuerſalē in toto
mūdo papa nedū in ſpūalib⁹/ſ3 tēporalib⁹:
licet executionē gladij tꝑalis ꝛ iuriſdictiōis
ꝑ filiū ſuū legitimū imperatorē quū fuerit:tamq̄ ꝑ aduo
catū ꝛ defenſorē eccl'ie/ꝛ ꝑ alios reges ꝛ mūdi ꝑncipes:ꝛ
in ꝑrimonio ſcti petri:ꝛ in regno Sicilie qd̄ eſt regnū ec/
cleſie ꝛ ꝑrimoniū.xciiij.di.valde.x.q.iij.relatū.ex de re iu/ Regnū ſicilie eſt regnum eccleſie.
di.ad apl'ice.lib.vj.ꝛ in alijs terris eccl'ie eā ꝑ ſuos recto/
res debeat exercere:q: ſicut vn⁹ chriſti ſacerdos ꝛ rex do/
minus oim:ſic vn⁹ eius in terris ꝛ in oib⁹ vicari⁹ gn̄alis.
ad hoc Hiere.j.Ecce cōſtitui te hodie ſuꝑ gētes ꝛ ſuꝑ re/
gna ꝛc.Hieremias autē ſacerdos fuit typus pape:ſic ar/
gumentat Innoc.iij.ex de ma.ꝛ obe.ſolite.§.Nos aūt.ibi:
Ut alienū a ſuo demōſtraret ouili:q̄ petrum ꝛ ſucceſſores
ipſius magros nō cognoſceret ꝛ paſtores.paſtores autē
accipiunt a chriſto ꝑ dn̄is ouiū.Ioā.x.ꝛ ifra.Qdcunq3
ligaueris ſuꝑ terrā ꝛc.Mat.xvj.j.Cor.xv.Heb.ij.ꝛ dicto
c.ſolite.nihil excipiēs q̄ dixit quodcūq3.xxj.di.cleros.ibi:
Antea aūt pōtifices ꝛ reges erāt ꝛc.Pſ.xcviij.Et ſamu/
el inter eos q̄ inuocāt nomē ei⁹.Itē ſamuel inuocator no
minis dn̄i/licet nō ſacerdos figurās papā:ꝑpl'm iſrl' cun/
ctis dieb⁹ ſuis iudicauit:ꝛ rexit iſrl'.j.Reg.vij.ad ſi.Item Authoritatē apl'ice in tꝑalib⁹ ꝛ ſpiritualib⁹ exēpla.
melchiſedech ſacerdos dei altiſſimi rex ſalē.i.hierl'm fuit.
Geñ.xiiij.vltra mediū.q̄ typum chriſti tenuit.Pſ.cix.Tu
es ſacerdos i eternū.ꝛ ſic pape vicarij chriſti.ex de trāſla.
quāto.Itē moyſes ſacerdos.Pſ.xcviij.moyſes et aaron
in ſacerdotib⁹ ei⁹.xxij.di.c.ij.ꝛ no.xxij.di.§.j.ꝛ.lxvj.di.por/
ro.q̄ gerit ꝑſonā chriſti.de peni.di.iij.inter hec.ꝛ rexit i to
ta vita ſua ꝑpl'm iſrl'.Exo.vij.ibi:Ecce cōſtitui te deū pha
raonis.ꝛ papa de⁹ eſt imperatoris.Exo.xviij.ad mediū.ibi:
Altera autem die ſedit moyſes vt iudicaret populum.et
q̄ſi ꝑ totū librū Exod.facit ex q̄ ſi.ſint leg.ꝑ venerabilē.§.
rōnib⁹.ibi.q: ſicut in Deut.ꝯtinet.xvij.c.ſi difficile ꝛ ambi
guū ꝛc.ꝛ.§.ſane.vbi ſe papa ꝑmū ſacerdotē vicariū chri/
ſti ſummi ſacerdotis vocat.ꝛ cardinales ſibi adſiſtētes ſa
cerdotes leuitici generis:quorū cōſilio iudicat oēm cām
criminalē/ciuilē/ꝛ miſtā:vt exponit in.§.ſunt aūt.Itē fa/
cit apl's ꝑ hec dicēs.j.ad Cor.vj.neſcitis qm̄ angelos iudi/ Papa iudicatorē cauſam.
cabim⁹.i.ſacerdotes.xxxvj.di.§.ecce iudicabim⁹.quāto ma
gis ſecularia:ſic etiā inducit apl's ab Innoc.iij.in ꝑdi.c.ꝑ
venerabilē.§.ſunt aūt.in ſi.ad hoc.xj.q.j.relatū.Itē apl's
j.ad Cor.vj.ꝛ.xj.q.j.§.ex his oib⁹.dicit ꝙ eccl'ia quū habz
iudicia ſecularia:cōſtituit cōtemptibiles.i.laicos ſm̄ Ar
chi.q̄ de ſpūalib⁹ nō curāt ad iudicādū:ſ3 de tēporalib⁹ ſe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

intromittit. ¶ B Itē gladi⁹ tpalis/gladius Petri eſt. Matth.xxvi. Couerte gladiū tuū in vaginā tuā.dicit et xxiij.q.i.§.i. Item in familia chriſti duo gladij erant.Luc. xxij.ibi: Ecce duo gladij hic.ꝑ quos ſcđm doctores duplex iuriſdictio intelligit.vt no.ex de iudi.nouit.in glo.ꝓ hoc facit.x.di.ſuſcipitis.ibi/ꝙ lex chriſti ſacerdotali vos ſubij cit poteſtati:atq; iſtis tribunalib⁹ ſubdit.i.q.iiij.q: ꝯſulas tus.Quia ꝯſulat⁹ noſtri qđ bene noſcis magiſteriū nō ſo lū de ſacerdotū:verū ⁊ de ſeculariū vtilitatib⁹ debet eſſe ſollicitū.xxij.diſti.oēs.ibi:qui beato eterne vite clauigero terreni ſimul ⁊ celeſtis iura cōmiſit/quū dixit:paſce oues meas. Joan.vlti.⁊ ex de elec.ſignificaſti.ꝑ que vba chriſ ſtus petrū fecit paſtorē ⁊ prelatū mūdi.vt no.xxi.di.in nos uo.in glo.i.⁊.l.di.cōſiderandū.in glo. vlti.⁊ p.e.c.ſignifi caſti.in glo.ꝑ hec nec diſtinguēs inter has oues ⁊ alias: clericos vel ſeculares.ex de maio.⁊ obe.ſolite.§.nos aūt. ibi: Nō diſtinguēs ⁊c. ⁊ Matth.xvi.quodcūq; ligaueris ⁊c.xxiiij.q.i.qđcumq;.nihil excipiens q̄ dixit qđcumq;:vt pre.§.nos aūt.in fi.⁊ ex de puile.q:circa.c.fi. Item papa

Papa pōt puare impatorē iperio: ⁊ reges regno. priuat reges regnis:⁊ imperatorē imperio.xv.q.vi.alius. ex de elec.venerabilē.xcvi.di.duo ſunt.c.fi imperator.⁊ in clemētina de iureiu.romani principes.⁊ ex de re iudi.ad aplice.li.vi. Itē imperator pape iuramentum fidelitatis preſtat.lxiij.di.tibi dn̄o.⁊ in clemēti.p.e.c.romani princi pes. Itē papa ſe de hereditate tēporali intromittit.ex qui fi.ſint legi.c.i.xx.q.iij.pſens. Itē quū aīe corporib⁹ ſint pre cioſiores:⁊ ſpūalia tēporalibus digniora.ex de ma.⁊ obe. ſolite.§.qđ aūt.⁊.xxiiij.q.iij.ſi habes.xxxviij.di.ſedulo. cui ergo cōmiſſe ſunt aīe ⁊ ſpūalia:multo potius res ſunt et corpora cōmittēda.ſic arguit canon aplicus.xij.q.i.preci pim⁹. Tēporalia acceſſoria ſunt ad ſpm̄. Matth.vi. Hec oīa/ſcz tēporalia adijcient vobis:ſed acceſſoria naturam habēt principale ſequēdi.ex de offi.del.prudētiā.§.ſexta. v.exploratū.ex de dote poſt diuor.re.de prudētia.ex de reg. iur.acceſſoriū.li.vi. ¶ C Itē chriſtus vtroq; gladio vſus eſt:vt legit ⁊ no.x.di.qm̄.ſed cōſtituēs petrū ſuū vicariū/ nō diuiſit ei iuriſdictionē quā habebat:intelligit cōceſſiſ ſe eā ſibi plenarie vt habebat.ꝓ hoc bene facit.ex de pui le.q:circa.ibi:Quū nō excepit et potuerit excepiſſe.ff.de offi.prefec.vrb.l.i.§.iij.xij.q.ij.cognouim⁹.in fi.ex de iu.pa. ex literis.faciūt q̄ no.ꝑ gar.ex de elec.vt circa.li.vi.⁊ q̄ no. ex de tranſla.inter corporalia.in glo.ar.qđ ad fi.ibi:cōſue uit dici. ¶ Itē papa vicarius nō puri hoīs:ſed dei eſt.ex de tranſla. quāto.v.nō eīm.⁊ ex de iudi.nouit.v. quū eīm. ſed dn̄i eſt terra ⁊ plenitudo eius.Pſ.xxiij.di.viij.quo iu re.ergo ⁊ pape eſt terra ⁊ plenitudo eius. ¶ Item ſicut vnus deus ⁊ vna fides ⁊ vn⁹ dei vicarius.vt.ſ.dictū eſt: ſic ⁊ vna iuriſdictio pmaria capitis:a qua oīs iuriſdictio neceſſe eſt vt emanet.op.ar.xxiiij.q.i.loquit. ¶ D Item imperatores pagani ⁊ idololatre nūq̄ iuſte poſſederunt accipiendo iuſtitiā theologice vel diuine.⁊ ꝓ h̄ facit glo. poſita.xxviij.q.i.§.ex his.in glo.nō ⁊ expreſſum.xxiiij.q.i. §.ſed videt.q:qui ſub deo dn̄i dn̄o vere nō eſt:ſed contra eū eſt ꝑ idololatriā vel hereſim:nihil ſub eo vere poſſidere pōt.xxiij.q.vij.ſi de reb⁹.⁊ ar.ꝑ.c.q̄ iure.regna ergo idolo latrarū ⁊ paganorū deū vere nō colentiū/ad eccleſiā cui⁹ tn̄ antea erāt:licet ꝑ eos occupata/nō immerito redierūt.

Jure diuino oīa ſunt iuſtorū. vt.xxiij.q.vij.c.i.ibi: Jure diuino quo cūcta iuſtorū ſunt.et infra.⁊ ideo falſo appellatis veſtras:q̄s nec iuſte poſſide tis.⁊.j.quū ſcriptū legatis. Labores impiorū iuſti edent. ⁊ pre.c.ſi de rebus.ibi:Ad oēs impios et iniquos illa vox dn̄i valet. Auferet a vobis regnū dei:⁊ dabit gēti facienti iuſtitiā. Matth.xxi.ad fi.Eccl'i.x. Regnū a gēte in gentē transfert ꝓpter iniuſtitias ⁊ iniurias ⁊ cōtumelias/ac di uerſos dolos.⁊.j. Sedes ducū ſuperborū deſtruxit de⁹:et ſedere fecit mites ꝓ eis. Itē ibi in.c.ſi de reb⁹. Labores im piorū iuſti edēt.⁊.j.alioquin.⁊ ipſi iudei a q̄bus ablatum eſt regnū ſcđm vba dn̄i Matth.xxi.⁊ datū eſt gēti facienti iuſtitiā:poſſunt obijcere aliene rei cōcupiſcentiā: q: chri ſti eccleſia poſſidet vbi pſecutores chriſti pri⁹ regnabāt.⁊

xxiij.q.vij.quēadmodū.ibi: Juſti tulerūt ſpolia impiorū. Sap.x.⁊ ibi: ſi corpus chriſti:⁊ eccleſia.iij.q.iiij.engeldru dam.tollet ſpolia impiorū:⁊ corpori chriſti theſaurizant diuitie impiorū. Quō aūt poſſideant pagani regna ⁊ iu riſdictiōes no.ꝑ Inno.⁊ Oſtiē.plene ex de vo.⁊ vo.re.qđ ſuper his. ¶ E Itē ratio vna Joan.quia imperator nō poſſit reuocare donationē factā eccleſie ꝑ ſuos pdeceſſo res/eſt.quia dedit eccleſie q̄ antea erāt ſua. vt no.lxiij.diſ. ego ludouicus.in glo.i.facit ꝓ hoc.xxiij.q.v.§.hinc notan dū.ibi: Da dn̄e hoc eſt dată ſibi pronuntia ethiopiā ⁊ egy ptum.ſimilis expoſitio.ff.de teſta.heretices palā.§.ſi quid. adde quod ſcripſi.j.in ar.xliij.v.ceterū.⁊.j.in.ij.parte i ar. xx.in.v.xiij.⁊ facit qđ no.lxiij.di.in ſynodo.in glo.ibi.Sic enim filij iſrl'/ſemen abraā cui dn̄s promiſerat:ſemini tuo dabo terrā hāc:poſſederūt terras chananeorū: ſic eccleſia terras paganorū.xxiij.q.v.p.§.hinc notādū. ¶ Itē eccl'ia publicat bona laicorū.lxiij.di.hadrianus.i.in fi.q̄nq; depo nit laicos a dignitatibus.xxxij.q.v. preceptū.ex lib.vi.de homici. pro humani. ¶ Itē notat Laurētius.x.diſ.qm̄.ꝙ papa vtrumq; habet gladiū.⁊ ꝙ oporter cōcedere nullū imperatorē rite exercuiſſe gladiū:qui illū nō accepit a ro mana eccleſia.preſertim poſtq̄ chriſtus cōceſſit iura vtri uſq; imperij beato petro.qđ intelligēs cōſtatinus in reſi gnatione regaliū reſignauit beato ſylueſtro gladiū oſtē dēs nō legitime vſuz fuiſſe gladij poteſtate:nec legitime ſe habuiſſe:quū ab eccl'ia nō recepit.vt habet i chronicis. ¶ F Itē dn̄s qui creauit oīa per ſeipſum rexit oīa:⁊ ho mini quē fecit/dedit pcepta.vt Gen̄.ij.Ex omi ligno ⁊c. ⁊ peccantibus penas impoſuit.Gen̄.iij.ſicut apparet in cayn.Gen̄.iiij.⁊ lamech.xxxi.q.i.quō.⁊ ſic vſq; ad noe ſe rexit. A tempore noe cepit deus creaturas ſuas regere ꝑ miniſtros/quorū primus noe:de quo ꝙ fuerit rector po puli:ex eo apparet ꝙ ſibi dn̄s gubernationē arce per quā eccleſia ſignificat.xxiiij.q.i.qm̄.⁊ in extrauagāti bonifacij vnā.cōmiſit.Gen̄.vi.vij.⁊ quia legem dedit noe ſubditis. Gen̄.ix.et licet non legatur ſacerdos fuiſſe: officiū tamē Noe fuit eius eſt officiū ſacerdotis exercuit ſacerdotis ſtatim poſt egreſſuz arce anteq̄ leges populo daret.Gen̄.viij. Edificauit autem noe altare do mino:quod eſt officium ſacerdotis. Omnis enim pōtifex ad offerēdum munera ⁊ hoſtias conſtituit. ad Heb.viij. ſicut cayn et abel primo fecerāt. ¶ In hac autē vicaria ſucceſſerūt patriarche/iudices/reges/ſacerdotes/⁊ alij qui pro tempore fuerunt in regimine populi iudeorum:⁊ ſic durauit vſq; ad chriſtū: qui fuit naturalis dominus et rex noſter.de quo Pſ.lxxi.Deus iudiciū tuū regi da.⁊ ipſe ieſus chriſtus vicarium ſuū conſtituit petrum ⁊ ſucceſſo res eius:quando ei dedit claues regni celorum.Matth. xvi.quādo dixit ei:Paſce oues meas. Joan.vlti.quia nō debebat nec poterat eccleſia ſpōſa chriſti ſine vicario re manere.ex lib.vi.de homici.pro humani. ⁊ diſtin.xl.c.i.et hec eſt ratio quare ſe de regimine temporalium intromit tit ſcđm Innocen.qui ita no.ex de fo.compe.licet. Item no tat Lau.x.diſtin.qm̄.quum ex vnctione demū ſunt reges: que a nullo niſi a ſacerdote haberi poteſt:ex ſaul ⁊ dauid qui a ſamuele vncti ſunt.i.Reg.x.⁊.xvi.⁊ ex de elec. vene rabilem.liquet omnē principem regnorum a iudice eccle ſie confirmationē ⁊ executionem exequi vt per.c.venera bilem. ¶ Item tenet Oſtien.ꝙ ꝗuis iuriſdictiones ſint diſtincte quoad executionem:tamē imperator ab eccleſia romana in perſona magnifici Caroli a grecis imperiuz Imperium tranſlatū de grecis ad germanos tranſtulit in germanos:⁊ papa ipſum confirmat/inun git ⁊ coronat/approbat/reprobat/⁊ deponit:vt patet per ca.venerabilem.§.i.⁊.ij.⁊ electores qui poteſtatē eligen di imperatorem habēt:illam poteſtatē ab eccleſia habēt. vt per.c.venerabilem.§. verū.v. preſertim. quum ad eos ius ⁊ poteſtas huiuſmodi ab apoſtolica ſede peruenerint. ⁊ in clementina de iureiur.romani principes.i.reſponſo. ibi: Ex a qua ad ceteros eorū pncipes ius ⁊ poteſtas eli gendi regem in imperatorē poſtmodum promouendum peruenit:De ſuperioritate autē ⁊ potētia dn̄i pape circa

De iuriſdictione impiorum. [margin note beside lines 4–6 of the second column]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

imperiũ ibi ſatis.⁊ in alia clemẽ.de re iudi.paſtoralis.Et quia vacante imperio ſuccedit eccleſia.ex de fo.cõpe.licz.⁊ de elec.quũ inter vniuerſales. ¶ Item tenet Oſtien.ꝙ quũ dñs dixit petro: Tibi dabo claues regni celorũ.nõ dixit clauẽ:ſed claues/ſcilz duas.vnã qua claudat ⁊ aperiat et liget et abſoluat quoad ſpiritualia. aliã q̃ vtat̃ quoad temporalia.xl.diſti.c.j.xxj.di.§.j.per.c.venerabilẽ.§. rationibus.facit opti.argu.xcvj.di.cõſtantinus. que palea eſt: ſed eccleſia habet pro grano. Quũ eñ vnũ corpus ſum⁹ in chriſto:⁊ vnus ſpũs:⁊ vna ſpes vocatiõis noſtre:vnus dñs ⁊ vna fides:vnum baptiſma:vnus deus.ad Eph.iiij. ex de ſumma trini.c.j.§.ad hunc.⁊ in clemen.de exceſ.pla. frequens.§.verũ.⁊ de ſentẽ.excõ.frequẽtat.§.j.in clemen. pro monſtro eſſet ꝙ duo capita haberemus:vt.s.in prohemio.in fi.dictũ eſt.ex de offi.ordi.qm̃.Hanc veritatem tenuit Oſtien.vt no.in ſumma que dicit̃ copioſa.ex qui filij ſint legi.§.qualiter ⁊ a quo. ¶ Itẽ notat Innoc.ex de iureiur.ego.ſup verbo papatũ.i.principatũ tam in ſpũalib⁹ quã in tẽporalibus. ¶ B Item Matth.vlti.dicit chriſtus:Data eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊ in terra. ſed papa etſi veri dei vicarius ſit in terris.vt ex de trãſla.quãto. nõ tamẽ habet vicariã/niſi ſicut dei hominis.nã inquantũ chriſtus deus eſt:ſemp etiã in terra eſt:quia deus oĩa implet.Hiere.xxiij.Celum ⁊ terrã ego impleo.nec vicario opus eſſet: ſed inquantũ verus homo eſt/aſcenſurus ad patrẽ:ne gregem ſuũ abſqz paſtore dimitteret: curam eius petro ⁊ ſuis ſucceſſoribus dereliquit.ex lib.vj.de homici.pro humani.j.rñſo.in \bis aũt p̃dictis: Data eſt ⁊c. ſicut verus homo loquit̃ filius dei:q: ſicut deus ſemper eandẽ poteſtatẽ habuit quã pater.vnde athanaſi⁹: Omnipotens pater/omnipotens filius ⁊c.ex de ſum.trini.c.j. rñſo.j. Itẽ dicit/omnis/ergo nihil excipit.j.Cor.xv.Heb. ij.xix. diſt.ſi romanorũ.cũ ſi. Itẽ/in terra.ergo vicarius ei⁹ in terris omnis papa habet omnẽ poteſtatẽ in terra quã habuit chriſtus:nedũ ſicut verus deus/ſed ſicut ver⁹ homo.ꝑ hoc facit qđ Zacharias ait de chriſto.c.ix. poteſtas eius a mari vſqz ad mare.et Pſ.lxxj. et dominabit̃ a mari vſqz ad mare. vnde ⁊ Eccleſiaſticus loquẽs de poteſtate papali. ait Eccli.xvij.Dedit illi deus poteſtatem eorũ q̃ ſunt ſuper terrã.papa eñ ſucceſſor eſt in hoc ade p̃mi hominis.antonomatice eñ ⁊ typice formauit deus fili⁹ ad imaginẽ ſuã ⁊ ſimilitudinẽ papam vicariũ ſuum.Gen.j. Uere eñ papa repſentat chriſtũ in terris:vt qui videt eũ oculo contemplatiuo ⁊ fideli:videat ⁊ chriſtũ. vnde ⁊ ꝓpterea dixit petro: Matth.xvj. Tu es petrus/dict⁹ a me petra ⁊c.xxj.diſti.in nouo.⁊.xix.di.ita dñs.ibi:Hunc enim in cõſortiũ indiuidue vnitatis aſſumptũ/id qđ ipſe erat: id eſt ab eo qđ ipe erat ſcz petra(voluit eñ vocari petrũ) dñs voluit nominari.ad idẽ.ex de elec.fundamẽta.j.rñſo. lib.vj.vnde ſm hoc papa nõ eſt homo ſimpliciter/ſed de⁹ id eſt vicarius dei:vt.c.c.fundamẽta.§.ne aũt.V.ipſaqz romani pontificis vicarij dei.⁊.c.vbi periculũ.e.c.lib.vj.§.ceterũ.⁊ ex vt eccleſia.benefi. vt noſtrũ.⁊ de tranſla. quãto. cum ſi. Itẽ chriſtus etiam inquantũ homo rex fuit. ſic eñ de eo dictũ eſt Zach.ix.Ecce rex tu⁹.⁊ Matth.xxj.⁊.xxvij ⁊ Luc.xxiij.et eius titulus poſitus per pilatũ: Jeſus/Nazarenus rex iudeorũ. Joan.xix. Pſ.lxxj. Deus iudiciũ tuũ regi da.⁊ Luc.j. Et regnabit in domo iacob.Dan.ij.ad ſi. ibi: In diebus autẽ ⁊c.et.j.Suſcitabit deus regnum celi. Sed iſtius regni vniuerſalis imperator vicarius chriſti nõ eſt:quia nõ ſunt duo vicarij/vt ſuperius eſt probatũ: ergo papa vicarius eſt:quia alius vicari⁹ nõ eſt. ⁊ regnũ mundi ſine vicario dei non eſt.Hanc autem veritatem ꝙ vtramqz poteſtatem papa habeat: licet executionem gladij temporalis alteri committere teneatur : prout communiter tenetur ad glo.ordina.ex qui filij ſint legiti.cauſamqz.ij.⁊ ex de iudi.nouit.Hic iunge que dixi infra in arti.xxxvij.⁊.xl.⁊.lx.V.expono extrauagãtem bonifacij: vnã ſanctam.

Papa ẽ vicarius chriſti in quãtum homo.

Papa nõ ſoluz chriſti: ſz ⁊ dei vicarius.

¶ Articulus Decimuſquartus A

QVartuſdecim' arti.

Item alius arti. cum primis eſt. Qr omnis creatura per eũ valeat iudicari: ⁊ ipſe a nulla in terris:etiam vniuerſali concilio:vt no. ij.q.v.mandaſtis.⁊ de hoc.s.iij.⁊.iiij.ar. hoc probatur.ix. q.iij.ptz.c.nemo.c.aliorum.c.facta.c.cuncta.xvij.di.§.hinc etiã.xxj.diſt. ſubmittitur.cum duobus.c.ſeq.

¶ Articulus Decimuſquintus A

QVintuſdecim' arti.

Et ꝙ nullus in terris a ſuo iudicio ⁊ ſententia ex certa ſcientia lata: niſi ad deũ valeat appellare.ix.q.iij.ipſi ſunt canones.⁊.c. cuncta.⁊ no.ij.q.vj.in ſumma.ad ſi. quia de minori ad maiorem appellatur.ij.q.vj.anteriorum.⁊.C.de ap.p̃cipimus. Sed papa ſuperiorẽ nõ habet niſi deum.ix.q.iij.aliorum. ex de elec.licet.in ſi. Crederẽ tñ ꝙ a papa male informato poſſet appellari ad eum bene informandũ.ad hoc op. ar.immo expreſſum.xxxv.q.ix.ſententiã.cũ duobus.c.pre. ex de reſti.in integrũ.quum ex literis.§.nos igitur. Quũ eñ papa vt homo peccare poſſit ⁊ decipi.ex de ſenten.excom.a nobis.ij.de peni.diſtin.ij.ſi eñ inquit.nec papã debet pudere ſuum errorẽ corrigere qui poſitus eſt errores corrigere aliorum:ne vnde iura naſcunt̃/naſcantur iniurie.xj.q.j.peruenit.C.vnde vi.meminerit.ij.q.vij.nos ſi.et ex de accuſa.inqui.⁊ denũ.qualiter.j.⁊ faciunt que no.ibi in glo.no. Pro hoc facit quod legitur de magno/Alexandro monarcha orientis/ꝙ ſemel condemnauit ad mortẽ ſuum quendã militem furore repletus:a qua ſentẽtia appellauit miles ad imperatorẽ. Cui alexander: numquid ego imperator nõ ſuz: Cui miles: Nõ: quia imperator nõ furit.ꝑpter quod alexander imperator ſententiã reuocauit contra eũ latã dicẽs: verũ dicis.facit op.xj.q.iij.quum apud theſſalonicam.

Appellare licet ad papã meli⁹ informandum.

¶ Articulus Decimuſſextus A

SExtuſdecimus Ar.

Et ꝙ eccleſia vniuerſalis errare nõ poteſt: niſi in membris corruptis.xxiiij.q.j.a recta. vbi de hoc.c.in ſede.c.hec eſt.⁊.xix.di. ita dominus.⁊ in glo.j.vitia.vbi de hoc.⁊.xxj.diſtin.q̃uis. quia pro fide eius chriſtus orat: qui eſt eius caput. Luce.xxij. xxj.diſti.§.j.prope ſi.pater ſemper audit ⁊ exaudit orantẽ filiũ. Joan.xj.ibi/vltra medium: Pater gratias ago tibi: qm̃ audiſti me.ego aũt ſciebã ꝙ ſemper me audis.

¶ Articulus Decimuſſeptimus A

DEcimuſſeptim' arti.

Et ꝙ plus poteſt papa ſolus in ijs que non ſunt contra articulos fidei ⁊ adiacentia eis ⁊ ſacramenta:quã tota alia eccleſia catholica/⁊ cõcilia.de hoc no.ix.q.iij.nemo.in glo.ar.⁊.xv.diſtin. ſicut.in glo.videt̃.quia oĩs iuriſdictio ab eo:ipe aũt immediate ipſam a deo recipit.xxj.di.q̃uis.xxij. diſti.oẽs.ex de elec.ſignificaſti.de hoc etiã ſupra tactũ eſt in.vj.ar.

¶ Articulus Decimuſoctauus A

DEcimuſoctauus ar.

Et ꝙ papa non intruſus a deo recipit poteſtatẽ poſt electionẽ ſuã:nõ a cõcilijs vel electoribus:licet ſibi ius in papatu ex electiõe canonica acquiratur.vt.s.ar.ij.dictũ eſt.⁊ ex de elec.licet. ibi: Ille abſqz vlla exceptiõe ab vniuerſali eccleſia roma. pon.habeat̃ ⁊c.⁊ facit quod no.in.c.illo/licet.in vlti.glo. de hoc infra.ar.xxxij.

Papa rite elect⁹ recipit poteſtatẽ a deo.

¶ Articulus Decimuſnon⁹ A

DEcimuſnonus arti.

Et ꝙ romana eccleſia nõ põt eſſe nulla/nec diuiſa.vt.xxiiij.q.j.pudẽda.q: impoſſibile eſt ꝙ fides petri deficiat vſqz ad diẽ iudicij:pro